

«КИЗИЛ» УЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТАН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

43-НЛ ЧИКИШИ
№ 224 (11.973)

Шанба, 23 сентябрь 1961 йил.

Баҳоси 3 тийин

Ўзбекистон Компартиясининг XVI съезди делегатлари диққатига

Ўзбекистон Компартияси Марказий
Комитети билдирадиган, Ўзбекистон
Компартиясининг XVI съезди 1961 йил
25 сентябрь эрталаб соат 10 да Навоий
номидаги театр биносидан очилади.
Делегатлар бугун 23 сентябрь куни

эрталаб соат 10 дан кеч соат 10 гача
Ўзбекистон Компартияси Марказий Ко-
митети биносидан рўйхатга олинади.

УЗБЕКИСТОН КП
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

КПСС XXII съезди шарафига

ТЕША ЖУМАЕВ ЗВЕНОСИ ГЕКТАРИДАН

ЕТМИШ ЦЕНТНЕР ПАХТА ТОПШИРДИ

ҚОРАҚҮЛ (Бухоро об-
ласти), 22 сентябрь. (УзТАГ
мухбири В. Нудлер). Қора-
қул районидagi «Октябрь»
колхозининг Теша Жумаев
звеноси бугун икки йиллик
планини бажаргани ҳақида
рапорт берди. 32 гектар ер-
нинг ҳар гектаридан дав-
латга етмиш центнер пахта
сотилади.

Меҳнат соҳасидagi бу
ажойиб галабага жонажон
Коммунистик партиясининг
XXII съездида катта совет
тайёрлаётган звенодagi бар-

ПЛАН 55 ПРО- ЦЕНТГА ЕТДИ

ЕЗЕВОН. («Кизил Ўзбекистон»
мухбири). Марказий Фарғона ер-
ларида ташкил этилган колхоз-
ларда пахта ва бошқа ишчилар
ўрмончилик экинларидан шўла ҳосил
қилиштиради. Ҳамма колхозларда
ишчилик ҳосилини нобуд қил-
май йиғиб-териб олиш ишчилиги
таъмин олинган.

— Биз андижонликлар ташаб-
бусига йиғилиш билан қўшил-
дик, — дейди Қува районидagi
«Гулистон» колхозининг раиси ўр-
тоқ Тўрбон Мирзамаев. — Пах-
такорларимиз съезд олдига соци-
алистик мусобабасини кучайтириш
пахта тайёрлаш юзасидан оқинган
мажбуриятини районда биринчи
бўлиб бажаришга аҳд қилдилар.

Оқунбобоев районидagi Карл
Маркс номи колхоз Марказий
Фарғона ерларида жойлашган.
Колхоз аъзолари оқинган соци-
алистик мажбуриятини КПСС XXII
съезди олдига қўйишга, тўла
аҳд этишга маҳкам бўлиб қол-
дилар. Тонилари Тешаев бошлиқ
трактор-далачилик бригадаси му-
собида олдидан бормоқда. Бри-
гада теримчиларининг кўпчилиги
масъудда 12-15 минг килограмм
дан пахта теришга аҳд қилиб, ҳар
кун 200-250 килограммдан пахта
термоқда. Бригада йиллик пахта
тайёрлаш планини 55 процент ба-
рди.

Марказий Фарғона ерларидан
«Галаба», «Коммунизм», «Победа»,
«Янги ҳаёт» колхозларида чўл
пахтасини териш ва топшириш
тобора тезлашмоқда. Бу колхоз-
лар КПСС XXII съездида элган
социалистик мажбуриятларини ба-
жариш учун нуранимоллар.

НАМАНГАНЛИКЛАР ЗАФАРИ

Наманган районидан тагин
бир хуш хабар олинди. КПСС
XXII съезди ва Ўзбекистон
Компартиясининг XVI съезди
шарафига социалистик мусо-
бабани кучайтирган район
қиллоҳ хўжалик меҳнатқилла-
ри давлатга тўғри топшириш
йиллик планини 20 сентябрга
қадар муздатида илгари 100,3
процент, тухум топшириш
йиллик планини 107 процент ва
жун тайёрлаш планини 110
процент қилиб бажаришга му-
ваффақ бўлишди.

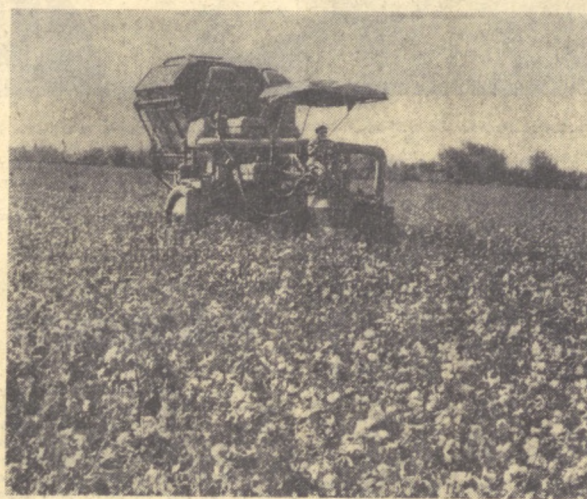
Наманганликлар шу кеча-
қундузда бутун кунини пахта
тайёрлаш планини ҳам муваф-
фақиятлик бажаришга сафарбар
қилганлар.

УЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон КП Марказий
Комитети Янгйўл районидagi
Карл Маркс номи колхоз прав-
дасининг колхозчилик меҳ-
натига қўшимча ҳақ тўлашни
қўллашни юзасидан қиллоҳ
хўжалиги экомомикаси инсти-
тутини ва Ўзбекистон Госплани
билан биргаликда ишлаб чиқ-
қан тадбирларини маълумлади.
Ўзбекистон КП Марказий
Комитети област ва район
партия комитетлари, област
ва район ижроия комитетлари
зиммасига қиллоҳ хўжалик
экинлари ҳосилдорлиги ва чор-
вачилик маҳсулдорлигини
оширишнинг учун колхозчилар-
нинг меҳнатига қўшимча ҳақ
тўлашнинг аниқ шартларини қили-
бётган шартларни қўллаш
нида колхозларга брдам бе-
риш ваъдасини юқлади.
(Карл Маркс номи колхоз-
лар газетамизнинг бугунги
сонига 3-бетда босилган.

ПАХТАКОР УРТОҚ, ҒАЙРАТ-ШИЖОАТИНГНИ ТЕРИМДА КЎРСАТ!

Тошкент области ва Қорақалпоғистон АССР суръатни кескин ошириши керак

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ
ПРЕЗИДУМИНИНГ РАИСИ
Л. И. БРЕЖНЕВ ФИНЛАН-
ДИЯГА ЖўНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 21 сентябрь. (ТАСС).
СССР Олий Совети Президиуми-
нинг Раиси Л. И. Брежнев Фин-
ляндия Республикасининг прези-
денти У. Кекконеннинг таклифига
биноан бугун кечкурун расмий ви-
зит билан поездда Финляндияга
жўнаб кетди.

Совет Иттифоқи давлат байроқ-
лари билан безатилган Ленинград
вокзалида Л. И. Брежневни Н. Г.
Игнатов, А. Н. Косигин, М. А.
Суслов, Е. А. Фурцева, П. Н. Пос-
пелов, Г. И. Воронов ва бошқа
ўртоқлар, шунингдек Москва жа-
моатчилигининг вакиллари куза-
тиб қолдилар.

КУБА РЕСПУБЛИКАСИ-
НИНГ ПРЕЗИДЕНТИ
ОСВАЛЬДО ДОРТИКОС
ТОРРАДО МОСКВАДАН
ЖўНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 21 сентябрь. (ТАСС).
Расмий визит билан Совет Ити-
фоқида меҳмон бўлиб турган Ку-
ба революциясининг машҳур ар-
боби, Кубанинг атоқли давлат ар-
боби, Куба Республикасининг Пре-
зиденти доктор Освальдо Дорти-
кос Торрадо бугун Москвадан Хи-
той Халқ Республикасининг жўнаб
кетди.

Кубанинг мард халқига ва унинг
шонли вакилларига ўз қайноқ
меҳр-муҳаббатларини ва дўстлик
туғиларини яна бир марта изҳор
қилиш, азиз меҳмонларга оқ йўл
тилаб қолиш учун шу кунги ша-
ҳарнинг аэродромга борадиган
йўлидаги кўп минглаб москвал-
ликлар чиқдилар.

Куба аэродроми гавийму бў-
либ, Куба Республикаси Прези-
дентини узатиб қўймоқ учун бу
ерга Л. И. Брежнев, Н. Г. Игна-
тов, А. Н. Косигин, М. А. Суслов,
Н. С. Хрушчев ўртоқлар ва бош-
қа кишилар келдилар.

СССР Олий Совети Президи-
умининг Раиси Л. И. Брежнев би-
лан Куба Республикасининг Пре-
зиденти Освальдо Дортикос Тор-
радо аэродромда нутқ сўзладилар.

Ф. Р. КОЗЛОВНИНГ
ХАБАРОВСКДА
БЎЛИШИ

ХАБАРОВСК, 21 сентябрь.
(ТАСС). КПСС Марказий Коми-
тети Президиумининг аъзоси КПСС
Марказий Комитетининг секретари
Ф. Р. Козлов Корея Халқ Демок-
ратик Республикасининг Москва
қайтайтиб, Хабаровскда тўх-
тади.

Бугун Ф. Р. Козлов янги уй-
жой массивлари кварталлар ша-
лида қўллаб қўрилайдиган жанубий
районда Хабаровскда биринчи
марта йирик панеллардан йиғи-
лган кўп квартиралар уй қури-
лишини қўздан кечирди, шундан
сўнг йиғма темир-бетон заводи-
нинг йирик панеллардан уй қу-
риш цехини бориб кўрди.

Ф. Р. КОЗЛОВ
КРАСНОЯРСККА
КЕЛДИ

КРАСНОЯРСК, 21 сентябрь.
(ТАСС). КПСС Марказий Коми-
тети Президиумининг аъзоси КПСС
Марказий Комитетининг секретари
Ф. Р. Козлов бугун Красноярск
Красноярскка келди. Ф. Р.
Козлов шаҳар билан танишиб чи-
қди. Шундан кейин у, Красноярск
ГЭС қурилишини бориб кўрди.
Станция қурилиши бошлиғи А. Е.
Бочкин Сибирдаги гигант гидро-
энергетика иншоотида қурилиш
ишларининг қандай бораётганини
тўғрисида маълумот берди.

С. НИЗОМБОВА.

ПЕШҚАДАМЛАР ДАЛАСИДА

Юрчи Чирчиқ районидagi «III Интернационал» колхози дала-
лида бўлганимиз. Миллиард-миллиард чанолардан «оқ олтин»
қайнаб-тошиб натаётганини кўрай десангиз райондаги энг йирик
пахтакор хўжалик бўлган шу колхоз пахтазорини ҳам бир нелиб
кўринг.

Ғайрат намарини белига маҳкам боғлаб, жонажон партиямиз
XXII съезди шарафига социалистик мусобаба байрогини баланд қў-
тарган пешқаддам колхоз аъзолари теримнинг дастлабки натижасини
бутун куч ва воситаларини пахта фронтга сафарбар қилиб, суръат-
ни кўндан-кўнга оширишмоқда. Пахта тайёрлашга колхоз Тошкент
областида учинчи ўринда борапти. Йиллик планини қариб 60 про-
цента етказди.

Мана бу—ҳосили чаман-чаман очилган пахтазорда жавлон ура-
ётган, зангори немани ишонч билан боқиб бораётган аёл Муна-
вар Носировадир. У област Советининг депутати, моҳир меҳаник-
хайдовчи. Ўртоқ Носирова «ХВС-1,2» маркали экинчи машинанинг
букиридан бу йил катта хирмонга нимада 200 тонна пахта тўймади
деган.

Ҳамма нарса тахт қилиб қўйилгандан кейин меҳаник-хайдовчи
пахтазорини тагин бир марта қўздан кечириб чиқди. Бегона ўтлаб
қолган, гўза бағри тўктирилган, экин теримга тушишга бўлаверди.
Мунавар Носирова нунга 3,5 тоннадан пахта теришга муваффақ
бўлмоқда. 9 бригада пахта даласида чеварлик билан ишлаб нунга
хирмонга нима деганда 200 килограмм пахта топшираётган Нортони
Ерхмеева сингари азаматларини кўринишига қўйиб қолсан киши.

У хирмонга салкам 5 минг килограмм сифатли пахта топширди.
Суратда: (чапда) Юрчи Чирчиқ районидagi «III Интернационал»
колхозининг меҳаник-хайдовчиси Мунавар Носирова пахтазорда.
(ўнгда) шу колхознинг чевар теримчиси Нортони Ерхмеева хир-
монга пахта тўйибди.

М. Шербаев фотоси.

НАСИБАНИНГ ПАХТАСИ

Яхши иш ҳамма ерда тилга оли-
нади, одамларга намуна қилиб кў-
рилади. Янгйўл районидagi
Свердлов номи колхозга борагани-
мида ҳам шундай бўлди. Колхоз
пахтакорлари илгори бригада бошлиғи
Насиба Эргашеванинг иши билан
танишини тавсия этишди.

— Шу бригаданинг ҳосили обдан
бўлган, терим ҳам яхши, боришти,
пахтаси текис очилган, эрта-индин
машини теримига ҳам тушади, —
дейишди.

Эз кунлари гўза парваршири дав-
лида колхозга бораганимизда ҳам шу
бригададан мақташиб гапирганимиз
эди. Биз бригадда пахта терим-
нинг қандай бораётганини кўришга
қизиқдик.

Мана, 60 гектар пахта майдони.
Дала «оқ олтин» чамани билан қоп-
ланган. Эрак ва аёл теримчилар
ағатларда гоҳ кўришиб, гоҳ кўри-
май пахта териммоқда. Дала ший-
понига яқинлашганимизда ўрта бўй-
ли, бугдой-ранг, қўлини юзди — ёш
қиз қаршимизда қийди. Бу Насиба
Эргашева экан. Тикка туриб суҳ-
батлашдик. Зийрак қиз нима ма-
сада бораганимизни аниқлаб, бизни
ўз иши билан таништириб бошлади.

— Ҳар гектаридан 31,5 центнер
ўринга 40 центнердан ҳосилда топ-
ширишга аҳд қилдик. Бу бизнинг
жонажон партиямиз XXII съездини
муносиб совғамиз бўлади, — деди
у.

Ҳақиқатан, далада етиштирилган
ҳосил бу мажбуриятни тўла бажар-
ишни таъминлайдиган даражада
қўп. Бригада ҳар кунги йиллик
планининг 2,5 проценти миқдориди
пахта топширишмоқда.

Мавсумда 15 тоннадан пахта те-
ришга аҳд қилган чевар теримчи-
лардан М. Тожиманова, Н. Нурзу-
жаевалар бир кунда 180-200 кило-
граммдан «оқ олтин» термоқдалар.
Бу азаматлар партиямиз съезди оч-
ти

Коммунизм съездига— элимиз армуғони

Эй, ўзбек элининг пўлат мадори,
Табаррук тупроқининг зўр ифтихори,
Эй, ўзбек пахтасини заршунослари,
Ғазнамиз биносини туб асослари —
Биздан, баълаа—салом, дил меҳри билан,
Юртдошлик қувончин зўр фахри билан
Тизилган бу шеърй хатин олғасиз,
Эй, жигарпирлар, омон бўлайсиз!
Ватанда ютуқлар дилнаво ва соғ,
Тилларда дostonдир учқур сўз: «ПАРВОЗ»
Ишлар қанотланар, дил қанотланар.
Одам қанотланар, эл қанотланар.
Одам қанотланган, эл қанотланган,
Билдур асрларга Ватан олганган,
Халқ турар Коммунизм отанасида,
Ешарар эгулик таронасида,
Шулай бир замонки, ҳар ким қуйласа,
Узини шонор деб санаган кимса,
Мақтабун наамга соласа бўласа,
Шеърсиз бир нома атрга тўласа.
Қувонча қувончлар кўшлар дўстлар,
Қораман эй совхозлар, қораман колхозлар!
Партия даҳоси яратган асар —
Файздадан башарининг жаннатини ўсар.
Ибодатнинг китоби, бахт Программаси,
Ҳақонда равшанлик қасрини гўмбаси —
Меҳнатдош элларга йўлланма бўлди.
Коммунизм қуришда қўллашма бўлди.
Озодин лаззати, Тенглик қудрати,
Саодат айёми, Меҳнат хурмати
Тинчликнинг байроғи остида гуллар,
Яшамоқ, яшамоқ юз ва юз йиллар!
Бундай жаннатга Маркс қўйган исм,
Леени таъриф этган даврон — КОММУНИЗМ
Уфқда турган минг-минг гектар ер,
Олтин ҳосил сочиб, териб олинган дер,
Иламу фан, машина ихтиёрида,
Бир зарра гўбур йўқ эътиборинда.
Ҳамма эл теримнинг андишасида,
Қўлдами эл терим машинасида.
Секундлар йиллиб умр этар ташкил,
Ҳар грамм пахтаганин сен ҳам шундай бил.
Пахтазор инди ҳар теримчи қиз,
Гўё космонавтидир, қушабди қолдуз.
Чуқки қудратлидир ягона Ватан,
Тенгсиз кучга тўлдин, эй, она Ватан.
Москва илми-ю зўр машиналар,
Ердаманда чексиз далалар яшнар...
Олимларнинг ноёб фан-тафаккури,
Титов — Гагариннинг юксак гурури,
Шахтёр меҳнати-ю, «ТУ»лар қаноти,
Волга ГЭСларининг нур-қаророти,
Украина, Қўрғи ерлардаги нон,
Домналардан оққан қайноқ маъдан — қоп...
Бизнинг оқ пахтага, асл пахтага,
Вари ўртададир, бари бахтимиз.
Баримиз бир бўлиб, битта тан бўлидик;
Дуёда тенги йўқ БИР ВАТАН бўлидик.
Қардошлик, бирликнинг ҳикмати шунда!
Қардошлик — қалбимиз хислати шунда!
Дўстлик илларини қилимиз маҳкам,
Дўстлиги мустаҳкам эл бўлайди кам!
Миллату рангу ирқ ажратмоқлик ёт,
Нисонга меҳр ила қўнглимиз обод.
Леени бизга шундай тарбият берган.
Партия дўстлиқдан нур, қанот берган.
Катта овланинг дастурхонда,
Металлу дастоху нефтининг ёнида
Бизнинг пахтага ҳам салмоғи катта.
Бу ўзбек дилининг куйи, албатта.
Қўнганга зар — бериб, куз келади қайта,
Неъматларга тўлиб, сўз келди қайта.
Меҳаник пахтакор, дондгор йиғит-қиз,
Шарафли қасб ила номдор йиғит-қиз!
Теримчи кекса, ёш колхозчилар ҳам
Баланд руҳ ила шу даламга ҳамдам,
Бугундан эртанинг ортиқ деганлар,
Съездга, терганинг ортиқ деганлар,
Этак бар, соч тутук, жонон чеварлар,
Қўнган юзлари алдон чеварлар,
Ўзинида эртани, индинга қўймай,
Ўнда маррадан, йўл босса тўймай,
Топпида хурмату бахту саодат,
Маҳорат сиз учун бўлганда одат,
Қўнган ҳам шўхланур, меҳнат бўлиб жўр.
Бўлибсиз шу билан оламга машҳур!
Ҳар сафар далада, хирмонда баъур
Бункирлар этгани шонирганда дур,
Майдонга чиққанда гул қизларимиз,
Шерга эгар урган йиғитларимиз
Қамол иштиёқ билан кирганда,
Терим тепсида этак-уриқда,
Дилларин ифтихор оловчи шунда,
Сидқилда ишмиз салмоғи шунда!
Шуни деб барқ уриб битди пахтамиз.

Еру осмонни тутди пахтамаиз!
ХВС даламиз кўрди бўлди соғ.
Оғир захматлардан айлади халос.
Машина захматини дехонининг жонон,
Юз йиллар орқидан эдил, армони.
Бахтимиз тисоли, эркининг кўрни!
Қизларнинг дурраси, йиғитлар бурки,
Боқ ана, далага қандай яшнар!
Кўз ёниб, юраклар минг бор ёришар,
Сурғин машинанинг, пахтакор ўртоқ!
Меҳнатнинг қўбони кун-сайин порлоқ,
Йўрғалат, қалбнинг қолмасин армон,
Юрғилат, хирмонга туташсин хирмон.
Пахтакор ҳуснига ўзинг ярашди,
Минбарда, гурунгда сўзинг ярашди,
Сурабەر, ютуқлар сени кутади,
Юрабери, уфқлар сени кутади.
Сурабери, қасбнинг таи берсин жаҳон,
Юрабери, дер сенга замину замон!
Пахтакор ҳуснига ўзинг ярашди,
Кўнганлар ўтади шарафли, кутул!
Кўнганлар ўтади унинг маршида;
Бу қарвон — Сурхондан, бу-чи? Қаршдан!
Бунис — Андижон бўзидан келур,
Бириси бирининг язадан келур,
Водиди биронта йўл йўқ қарвонсиз!
Майрағул қарвонни йўлдаги поёнсиз!
Янги совхозларнинг ҳосили улуғ!
Ҳаммаси — пахтанинг, мўлажалта тўлуғ!
Қўнганларни гўёсиз деганлар қанга!
Хазина — қоп бўлди Совет Ватани!
Бу бари — Лениннинг башоратидан;
Бу бари — халқимиз жасоратидан;
Бу бари — коммунизм асрининг иши.
Партия улайган наслигини иши!
Партия — саодат қаровондир,
Меҳнаткам инсоннинг меҳрибондир.
Ғолиб байроғида Леени номи бор,
У балқиган ерда яшайди баҳор...
Ундаги муқаддас қураш ва мурод:
Эркин ва бахтиёр бўлиш одамзод!
Чўллари гулстан қилган авлод бу,
Ҳаммаи жонажон қилган авлод бу!
Қани, эй, леенич наса, олга бос!
Меҳнатнинг бахтинга мустаҳкам асос.
Тупроқни олтинга айлантиролдинг,
Қарвонни қарвонга улаб йўлдандинг.
Қўнган-қон юксалур ватан хирмони,
Унга қаландар чўллариинг қони.
Дунё баҳор қилиб ясансин деймиз,
Эллар пахтамаиздан безансин деймиз.
Гардсиз ҳаво бўлса бутун оламда,
Мангу йўлдош бўлса тинчлик олами!
Оқ олтин, оқ олтин, оқ олтин деймиз.
У билан кўтарар қалдин уйимиз.
Оқ олтин, оқ олтин, оқ олтин деймиз,
У билан ширалди булар куйимиз.
Оқ олтин фаслида фурсат ҳам олтин,
Минутлар тоблайда зафар қалитин,
Замона, замона, бизнинг замона.
Шу чоғ ҳар лақига ишга дўгона.
Ҳамма хисси кўпсиз еригит олмоси!
Барвақт йиғмоқ керак эгизлик — шитоб!
Дўстлар, кўрсатилик эгизлик — шитоб!
Янгар қўнқиларга баралла хитоб.
Машиналар шайлар — шу синов, вақти.
Бажо бўлсин халқнинг паймони — аҳд!
Истаймиз юртимиз чексиз имзосин
Юбдорган ҳисоби баланд яфрасин.
Улуғвор съездининг афрасида
Ватанинг тўйига бўлсин пайваста.
Партия шитоби съездда у кун
Халқлар ҳимматига ясаркан якуи:
— Ўзбеклар дўндириб ишлади, десин,
Улар, лафз қадирини билади десин!
Битиди ушбу хат куз мавсумида,
Қўракка қўл қўйиб аҳд таъзимда
Йўлдан мактубини Халқ адресига,
Токи шоирлари тўшай эсига.
Шонлар буюрмас, буюра олмас,
Аммо орозулардан четда ҳам қолмас.
Ахир сиз партия дўстларига,
Тарихнинг топпиққан хизматларига
«Лабай!» деб белини боғлаган халқсиз,
Аҳлидин, бурчинини оқлаган халқсиз.
Бу халқнинг қўнқич хизматкори биз,
Буюк партиянинг дастёри биз,
Виждон талабларини тахир этдик биз,
Шуаро номидан нимо битдик биз.

Ғ. Гулом, Ойбек, Уйғун, Зуфия,
М. Шайхзода, Ҳ. Гулом, С. Абдулла,
А. Мухтор, Т. Тўла, Мирмуҳсин,
Шўхрат, М. Бобоев.

Қандай ПАХТА топширишди?

Ўзбекистон ССР областларида пахта тайёрлашнинг, ҳо-
слик қоп-қарорсиз ташишининг ва гўза бағрини тўктиришнинг
борини тўғрисида 1961 йил 22 сентябргача бўлган

МА Ъ Л У М О Т

(Пахта тайёрлаш ва гўза бағрини тўктириш — планга
нисбатан, машина терими ва ҳосилини қоп-қарорсиз ташиш —
мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Пахта тайёрлаш				
	Бир кунда	Мавсум бошидан бер	шу жўндалган машина терими	Пахтани қоп-қарорсиз ташиш	гўза бағрини тўктириш
Андижон	1,69	29,62	1,21	24,13	20,9
Сурхондарё	1,37	28,84	2,71	19,58	39,1
Хоразм	1,80	24,68	0,01	6,10	33,7
Самарқанд	1,78	24,09	1,24	13,72	54,0
Фарғона	1,40	23,97	0,24	11,21	2,4
Бухоро	1,87	22,31	0,25	11,46	25,0
Тошкент	1,48	20,04	1,82	13,70	56,7
Қорақалпоғистон АССР	1,27	18,27	0,05	5,85	48,4

РАЦИОНАЛИЗАТОР НАЖМИДДИН

Замонавий
КАРАМОН
ЛАРИ

Комбинат дарвозасидан кирасида рунарада бино пештоқига «1-тўқув фабрикаси» деб ёзиб қўйилган. Эшикдан кириб чиқиб турган қоржонли эркак-аёл, йигит-қизлар шу қоржоннинг

тўқувчи, фарқ олувчи, ремонтчи ва мастер ёрдамчилари.

Рационализаторлик ва ихтирочилик бўлимининг инженери Т. А. Курепина ишчилар билан қизин суҳбатлашиб цех томонга кетаётган кишини тўхтатди.

— Юрий Иванович, янги дастгоҳларнинг иши тузувчи? Цех бошлиғи шунини кутиб турган экан.

— Дардин яширмас, иситмас ошкор қилади. Нимасини сурайсан, Тамара Афанасьевна. Гапнинг пўст калласини айтсам, янги дастгоҳлар эскиларидан бешбарта чини қолди. Мана бир ойдан бери планни бажаролмаймиз, — деди куйиниб.

— Наҳмидин бир илож қилмайдими?

— Йўқ. Қали нималаридир чи-заётганини қўриб қолдим-у, хаёлини бўлгим келмади.

Юрий Иванович Трофимов инженерга «гап суз» дегандек қараш қилди-да, цехга кирди. Люминисцент чироқлари сон-саносиз дастгоҳлар ўрнатилган кенч қорпусини сутдек ёритган. Тўқув дастгоҳларининг қулоқни қоматга келтирдиган шовқинидан ёнингиданги кишининг ҳам гапни эшитмайсиз. Аммо ҳар дақиқа сайин тўқилётган дастгоҳнинг метрига мост қўшайтган дастгоҳларини ўз измига солиш қиз-жувонларини, мастер ёрдамчиларни бунга қўшилиб қолган, улар бу меҳнат шифонисини оҳангдор кўйдек эшитишди.

Мана, шиддат билан ишлаб тур-

ган дастгоҳ кутилмаганда таққатақ тўхтаб қолди. Тўқувчи аёл дастгоҳнинг юргизиб учун қора терга тўшди. Қани энди, ишласа? Саида она буш найчани дастгоҳ устига тикка ўрнатди. Орадан бир дам ўтар-ўтмас қўлига калч ушлаб кенг пешона, елкадор киши боғи дастгоҳ ёнида пайдо бўлди. Бу — 13 комплектининг мастер ёрдамчиси Наҳмидин Муҳаммадхўжаев эди.

Наҳмидин дастгоҳнинг ҳар бир винтига синчиклаб қаради. Арқонини айлантирган баған зарбидан бўлаб кетган болт 20-25 сантиметр наридаги талдан чирт узиб юборган эди. У Саида опанинг кўз қарашидан «қачонгана шундай қилдингиз?» деган фикрни уйдан бўлса ҳам ўзини сезмаганга солин, Унинг назаридан битта Саида эмас, балки комплекти, цех ва фабриканинг ҳамма тўқувчиси: «шу дастгоҳларини такомиллаштириб, оғир-кишини енгил қилмаганингга кейин рационализатор деган улуғ ном сента хайф, Наҳмидин?» деб таъна тошини ёғдираётгандек эъланди.

Ҳақиқатан ҳам, «АТ-100-2» дастгоҳлари ўрнатилгандан бери на тўқувчиларда, на Наҳмидинда ҳаловат бор.

Бундан кутулиш учун нима қилмоқ керак? Тўқувчилар тез ва қаққон ишлаб босадилар. Бироқ ил узилиши қун сайин қўлайса қўлайси, ахмо камайгани йўқ. Шунинг учун ҳам смена топириги зўр-базўр бажариларди. Коммунист меҳнат коллективини деган факрли ном учун курашининг асосий шарти нормани ошириб бажариш-ку! Норманинг бажарилмаслиги бир бўлса, Саида Веллаева билан Кесия Конькинанинг «Эски дастгоҳларининг тезлиги кам бўлса ҳам, ил онда-сонда узиларди. Ҳозир ишимизда укам бўлмади» дегани дара устига чиққон бўлди. Ҳар иккала ҳам ишчиларман тўқувчилардан, Фабрикада уларнинг олдинга тўшадиган киши камдан-кам.

Ҳар бир дастгоҳда кам билан 2502 илган газлама тўқилди. 24 дастгоҳда иллар чирт-чирт узилиб тургандан кейин, тўқувчининг калава учини топа олиши амри-аҳол. Иш унумининг пасайиб кетаётгани шундан. Партия XXI съезди тўқимачиликда ил узилишини кескин қамайтириш, дастгоҳлар унумини тинмай ошириш вазифасини қўйган. Демак, буни сира кечиктирмасдан ҳал қилиш зарур!

Хўш, Наҳмидин нима қилсин!

У йўлаб ўйига етмасди: эски «АТ-5» дастгоҳларининг лампэ аппарати нини узар эди, «АТ-100-

2» дастгоҳи бу нуқсондан ҳоли. Айб ремиз ё беродамининг? Наҳмидин ҳар битта механизмнинг ишини бирма-бир кўздан кечириб чиқишга қасд қилди. Мокидан тортиб поғоналкагача — ҳаммаси яхши ишляпти.

— Ил нимага узилади бўлмаса?

Мастер ёрдамчиси шу масалани ҳал этиш устида ўйларкан, болтин илдан ажратиб учун қанча вақт машаққат чекганини ҳам сезмай қолди. Қўлидаги калччи дастгоҳ устига қўйиб, рўчкани босган ҳамоно дастгоҳ асов отдек юриб кетди...

Эртаси кун комплекти оралаб юрган Наҳмидиннинг кўзи Саидага қарашли бўзилган дастгоҳга тўшди. У узилган тогани ҳаш-паш дегунча улаб қўйди. Бироқ беш минут ишлар-ишласа яна тўхтади. Мастер ёрдамчиси бу сафар ишнинг қандай ҳолатда узилишига эътибор қилди: энди унга ҳамма ишчиланин боши мат-лум эди; шпаруток қонқоғи батанлар ишлаб турган пайтда тўқилмага қаттиқ қисилиб қолгани учун танда иллар узилиб кетяпти.

Наҳмидин цех бошлиғини кабинетга ҳоли учратди. У нималарнидир ҳисоблаш билан овора эди.

— Салом, Юрий Иванович!

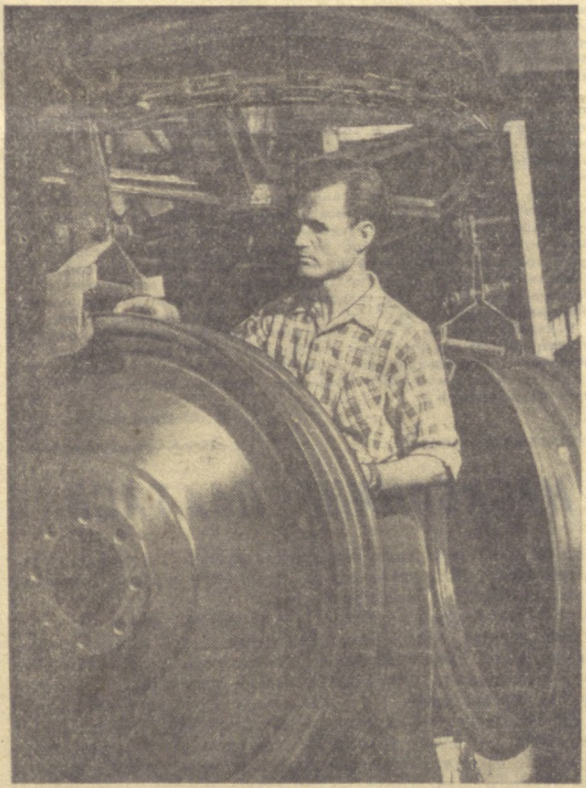
— Кел, ука, — Трофимов ўрнидан туриб сўрашди: уни сўзга тақлиф қилди, — ишларинг яхшиими?

— Раҳмат, Юрий Иванович, сиз билан «АТ-100-2» ҳақида гаплашмоқчиман. — Наҳмидин фикр ва режаларини сўзлаб берди.

— Ани мўдлаб, — деди цех бошлиғи қувониб, — энди ука, сиз ил дастгоҳларини бир ошариб кўр. Яхши натижа беришга имоним қомил. Ҳа, шундай бўлсин. — Наҳмидин 48 тўқув дастгоҳидан 96 шпаруток қонқоғини олатди беш миллиметрдан бир миллиметрга келтириб қархашга тушди.

Наҳмидин такомиллаштирган дастгоҳлар синовал муваффақият ўтди. Комплекти қисқа фурсатда пландан ошича 20 минг метр газлама тўқилди. Ил узилиши қамайтирилганининг ёркин маҳсули эди бу. Шунинг учун ҳам фабрика рационализаторлар кенгаши унинг тақдирини маъқуллаб, уни барра дастгоҳларда қўланишни тавсия этди. Моҳир новатор, республикада хизмат кўрсатган рационализатор Наҳмидин Муҳаммадхўжаевнинг ўттиз саккизинчи тақдифи ана шундай вужудга келган эди.

М. АБДУРАИМОВ,
Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинати.

Пахтакорларнинг аjoyиб торим агрегати — «ХБ-1.2» машинисини йанитирилик билан кутмоқдалар. Совет Интифодининг барча пахтакор республикаларини бошқариб келган таъминлашнинг биргина «Тахсельмаш» заводи ушбу агрегати билан таъминлашнинг биргина «Тахсельмаш» заводи коллективига қўмалашмоқдалар. Чириндаги нима машинасолинган заводи мутахассислари пахта торим агрегати, нингиларларини тайёрлаб беришмоқдалар. Яқинда шу қорондаги гилдирак тайёрлагандан янги автоматик линия ишга туширилади. Машинасозлар КПСС XXII съезди шарафига, социалистик мусобақани қўчайтириб, ўн мингта гилдирак ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар. Суратда: участка мастери М. Г. Тимченко тайёр маҳсулотни текширмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Тошкент фармацевтика институтининг биохимия кафедраси коллективни муҳим илмий проблемалардан бири — оксилларнинг «сири»ни ўрганиш устида ил олиб бормоқда.

Кафедра муdiri профессор К. Г. Иоффе, илмий ҳодим М. М. Муҳаммадиев ва бошқалар ҳаётнинг асосини таҳсил этишчи оксил моддаларининг мураккаб ҳусусиятларини ҳақида, кафедрани олиб борилаётган ишлар ҳақида гапириб беришди. Кўз олдимизда фаннинг бу муҳим соҳасида қилинган аjoyиб ишлар намойиш бўлди.

Оксиллар ҳаётнинг асосийдир. Ф. Энгельс: «Ҳаёт оксил таъкаларининг янаша форма-сида» деган эди. Кониотдаги ҳар бир тирлик жисми — оксил, ҳайвон ёки ўсимлик оксил таъкаларидан ташкил топади.

Т. ТОЛИПОВ.

КПСС XXII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТИ

САНЪАТ ХАБАРЛАРИ

Миллатийчи Тошмуҳаммадов номидаги Қарши шаҳар давлат музыкали драма театри ижодий коллективини шун қиларди қардош Туркменистон ССРининг Чорғий области меҳнат-қилмоқда. Театр репертури «Холлисхон», «Тоҳир ва Зухро», «Азиз ва Саида», «Ойиқ Га-риб» ва «Шоҳнама», «Сабр таги ол-тин» ва «Қайнона» спектакллари билан туркман томошабилари зўр қизиқиш билан кўрмоқдалар.

СССР халқ артисти Мукарама Турғунбоева раҳбарлигида «Баҳор» халқ рақс ансамбли яқинда Тошкент обла- Комсомол районидан «Красный Восток» колхозини пахта-корларининг меҳмони бўлди. Ансамбл репертуридаги рақс халқ классик рақс ва рақслари колхозчиларга манзур бўлди.

СССР халқ артисти Мукарама Турғунбоева раҳбарлигида «Баҳор» халқ рақс ансамбли яқинда Тошкент обла- Комсомол районидан «Красный Восток» колхозини пахта-корларининг меҳмони бўлди. Ансамбл репертуридаги рақс халқ классик рақс ва рақслари колхозчиларга манзур бўлди.

Иккинчи совет қосмонати, Совет Интифоди Қарамони Г. С. Титов номидаги б-пахтачилк совхозини қал-би яқинда ишчи-хизматчилар билан тўлди. Совхоз ишчилари СССР халқ артисти Саодат Қобилова, Ўзбекистон ССР халқ артисти Саттор Ярашев, Эраш Шукриллаев ва бошқа санъаткорлар ижросида берилган катта концертни томоша қилдилар.

Т. БТАЕВ.

Бердах номидаги Қорақалпоғистон давлат филармониясининг бир гуруҳи санъаткорлари Гиртқда районини пахтакорларига маданий хизмат кўрсаттилар. Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Г. Раҳмонов, Ўзбекистон ССР халқ артисти Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист О. Отамуродовлар ижро этган қорақалпоқ, қоз, қазбек, эзар, байжон ва бошқа қардош республикалар халқларининг қўшиқ ҳамда рақслари колхозчиларга айниқса манзур бўлди.

Р. ДУСТЖОНОВ.

САМАРҚАНД ШАРБАТИ

Республикамиздаги колхоз ва совхоз боғларида мева-чева тарқатиш этили. Қишлоқдан шаҳар бозорларига, завод, фабрикалар қондаги дўконларга кунига неча-неча тонналаб олма, узум, шафтоли, нок, олхўр каби турли-туман нозу-неъматлар жўнатиляпти.

Самарқанд мева консерваси заводида ҳам ил қилиб кетди. Заводнинг мевачилк бўлимига Самарқанд районидан колхозлардан кунига 120-130 тонналаб узум ва бошқа хил мевалар келиб турибди.

Завод коллективни ана шу мевалардан мурabbo, компот ва мева шарбатлари тайёрлайди. Заводдаги барча ишлар механизациялан-тирилган. Шарбат тайёрлаш пехи-даги пресслар машинасида бир соатда беш тонна узум шарбатини ишлаб чиқариляпти. Компот ва мурabbo пехидаги илгор ишчилар КПСС XXII съезди шарафига меҳ-

нат вахтасида туриб ишлаб, август ойи пилини мўддатидан 7 кун олдин бажардилар.

Улар пландаги 70 минг ўринга 140 минг банка мурabbo ва 360 минг банка компот тайёрладилар. Пехининг илгор ишчиларидан Сафара Қозимова ва Тўфалон Жавадова ўртоқлар қулни топириги 200 процент бажариб, пехида-гиларга намуна кўрсатмоқдалар. Заводда янги, аjoyиб «Болалар пехи» очилди, ишга туширилгани-га эндигина 2 ҳафта тўлди. Унда боғча ва ясли ёшдаги болалар учун зўр олий нал мевалардан шоре, шарбат тайёрланади. «Бола-лар пехи» коллективни кейинги бир ҳафта ичида 30 минг банка олма шореси тайёрлади.

Самарқанд боғларининг саҳий тупроғида этилиб, заводда тайёр-ланган бу мева маҳсулотлари дас-турхонимизга ёзин-қилиш фой-дасида.

Н. ЮСУПОВА.

Жанубий Ўзбекистон нефтчилари сўзининг уддасидан чиқди

«Термезнефть» бошқармаси конларининг коллективлари КПСС XXII съезди очилганидан кунгача пландан ташқари минг тонна нефть чиқариш мажбуриятини олган эдилар. Бу мажбурият мўддатидан олдин бажарилди.

Илгор эксплуатациячи операторлардан «Лазикор» конидан В. Шайхонев ва В. Нуриева, «Кўкайд» конидан М. Бегунов съезд олди вахтасида гоят унгули ишламоқдалар.

Утган саккиз ой мобайнида яхши иқтисодий кўрсаткичларга эришилди. Бир тонна нефтининг танархис пландаги нисбатан 49 тилини қамайтирилди. Меҳнат унумдорлиги 7,9 процент оширилди. Олинган фойда 171,5 минг сўмга етди. (ЎЗТАГ).

Оқсилнинг „сири“

Билан маълум тартибда боғла-ниб, узум занжир ҳосил қил-ди. Ҳар бир оқсил аниқноқило-таларининг аниқ ва муттасил тартиб билан характерланади. Мабода, занжирдаги бирор ани-ноқило босқин билан ала-маси, бу ҳол оғир касаллик-ка олиб келиши мумкин.

Оқсиллар «сири»ни ўрганиш-да кафедрани коллективини ҳам ўзининг муносиб хиссасини қўймоқда. Кафедра муdiri, нингилар доктори К. Г. Иоффе илал оксил — фибро-нининг ярим молекуласи тузи-лишини аниқлади. Бу, шу пайт-гача фанга маълум бўлмаган муҳим илмий-назарий иктиро-дир. Ҳозир кафедранин илмий ҳодими М. М. Муҳаммадиев,

асистент И. Асадов, ассистент Г. Я. Ламин шу оқсилнинг хали аниқланмаган ярим молекула таркибининг аниқлаш устида ил олиб борилаётир.

Шойи оксил — фибронинг ажратиб олинишинг ўзи жу-мурраккаб иш. Бунинг учун пилгани маҳсул аппаратларда «минг хил чигирин»лардан ўт-казиб, керасиз моддалардан тозаланади. Ҳосил бўлган соф-оқсил маҳсул усул билан эри-тилади, сунтра унинг таркиби-ни аниқлаш устида ил олиб бо-рилади. Ҳозиргача олиб бори-ган қузиштирил ижойиб нати-жалар берди, шойи фибронин-нинг маҳсул кристалли ажратиб-олинди.

М. ХУДОҚУЛОВ.

С. НОРМУХАМЕДОВ.

МЕҲНАТ ЛОЧИНЛАРИ

Мастер ёрдамчиси Шокарим Мансуров дастгоҳ ёнида бир қиз-га алданган қисмларини кўрсати-то тушунтирди:

— Мана, ишқал қарда: ҳў, анави қизил ил уланган нина си-нибди. Ҳечқиси йўқ, янгидан қў-яиб юборамиз.

Шокаримнинг хижолатдан чиқ-риш учун Шокарим ака яна қў-шиб қўйди:

— Хижолат тортма, қизил ил ўрни кўн ил билан тўқилди, холос. Бу брак эмас, қайтага жемпер тули чироили чиқибди.

Раёно мастернинг бу юпатувчи сўзларидан кейин хижолатдан чиққан бўлса ҳам, лекин янги станокка жуда эҳтиётлик билан муносабатда бўлиш, қаққонлик ва сезгирлик билан ишлаш зарурли-гини яна бир марта уқиб олди. У мастерга бундан кейин ана шун-дай хатого йўл қўймай, эҳтиёт-лик билан ишлашга сўз берди. Унинг станогин яна ишга тушиб кетди, аёло сифатли жемперлар тўқиб чиқара бошладилар.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фаб-рикасининг тўқув цехида ўтган йилнинг охирида янги участка ташкил этилган эди. Унга 15 та трикотаж тўқув ишчилари шундан кейин эришди. Ўрнатилган ички кўйлачлари, жемпер, жакетка, тўр кўйлаб ва бошқа трикотаж кийим-ликларни автомат усулда тўқиб чи-қарила бошладилар. Автомат ста-ноклар ишга туширилгандан ке-йин маҳсулот сифати яхшиланди, меҳнат унумдорлиги икки бара-варга яқин ошди. Илгари ҳар бир ишчи сменада базўр 6 тадан эр-каклар жемпери тайёрлаган бўл-са, энди янги станокда 30-35 та-дан тайёрлаётир.

Мато тўқилган янги станок-ларнинг ҳар бирда эса сменада нормадати 15 килограмм ўринга 18-20 килограммдан мато тўқиб чиқариломоқда.

Партиянинг XXII съезди шарафига меҳнат вахтасида ту-риб ишлаётган цех коллективни ав-густ ойи пилини 101 процент қилиб бажариб, унумдорлигини ошириш ва маҳсулот танархисини хийла қамайтиришга муваффақ бўлди.

Трикотаж тўқиб цехида янги станокларни моҳир қизлар босма-ради. Дилора Шокирова, Света Голлерина, Раёно Тўйчиева, Зоя Нағимова каби чевар қизлар қу-лиш ва олий нормаларини доимо 110-120 процентдан бажармоқда-лар. Съездга муносиб тўхфалар тайёрлаш учун фидоқорлик кўр-сила ишлаётган бу қизларни фаб-рика коллективни «Меҳнат лочин-лари» деб фахр билан тилга ола-ди.

Клара ОТАЖОНОВА.

БУЮК РУС ОЛИМИГА БАҒИШЛАНГАН ВИСТАВКА

Шу йил 19 ноябрда халқимиз буюк рус олими М. В. Ломоносов туғилган кунининг 250 йиллик юбилейини нишонладилар. Республикамизда олимининг юбилейини нишонлаш учун тайёргарлик қў-риляпти. Намангандаги 1-шаҳар кутубхонасида М. В. Ломоносовга бағишланган адабий виставка та-шқил қилинди. Виставкада энцикло-педик олимининг турли фанларга оли асарлари, илмий маюлалари, портретлари ҳамда олимига бағиш-ланган асарлар қўйилган. Кутуб-хона ҳодимлари М. В. Ломоносов-нинг ҳаёти, илмий фаолиятига бағишланган китобхоналар конфе-ренцияси ўтказишга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Қ. МАЛИКОВ.

МЕХНАТКАШЛАР ХАТЛАРИ ИЗИДАН

Қурилиш ишлари қучайтирилади

Бўстонқўй районига бу йил 920 ўринли мактаб-интернат, марказий касалхона, пилла завод ва бошқа бир қатор жамоат ва уй-жой бино-лари қурилиб фойдаланишга топ-ширилшини керак эди. Бироқ ра-йонда қурилиш ишларининг борини талабга мувофиқ жавоб бермапти.

Бўстонқўй районидан олинган бир хатда шулар ҳақида ёзилган эди. Бу ҳақда Тошкент область ижroiа комитетининг раис ўринбо-сари ўртоқ В. Романовскийдан қу-йилган жавоб хати олинди. Тошкент область совети ижroiа комитетининг қурилиш ва архи-тектура бўлими, область матбуот қамияти ва Бўстонқўй район ижroiа комитети биргаликда текши-риниш ўтказди. Хатда келтирилган фактлар тасдиқланди. Ҳақиқатан ҳам Газаветин посёда Қосиетадаги ноявйона, молхона, Тоговсий-даги база қурилишларида иш сус-бетмапти. Ҳайдалниқ қишлоғидаги мағазин, Боготондаги ноявйона қурилишларида эса ахвол жуда ҳам ёмон. Қурилиш ишлари тажриба-сиз, саводсиз инженер-техник ҳо-димларга топшириб қўйилган.

Область матбуот жамиятининг қурилиш бошқармасига қарашли Бўстонқўй район қурилиш участ-киси 1961 йилнинг 24 июнигача 3 та қурилиш объектда арзондан иш-чиларни бажарибди. 7 та янги қурилиш объектда «қурилиш ма-териаллари етиштиришти» деган ба-хона билан қўл ҳам теккизи-мабди.

Шу йил фойдаланишга топши-рилган лозим бўлган Газаветин посёда Советидаги мактаб-интер-нат қурилишида монтаж ишлари-нинг йиллик пилани атиги 13,2 процент бажарилган бўлса, 50 ки-шилик касалхона қурилишида қу-рилиш-монтаж ишлари йиллик пилани энди 11,5 процент адо-этилган.

Текшириш натижаси район таш-килотлари ва алоқадор қорхона-лар ҳодимлари иштирокида кенг муҳокама қилинди. Қурилиш пла-нини бажарилишини тезлатишга ва яхшилашга қаратилган тадбир-лар белгиланди.

ЯХШИ ИШЛАСАНГ КЎП ХАҚ ОЛАСАН

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ КАРЛ НОМЛИ КОЛХОЗДА МЕХНАТГА ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ҚУШИМЧА ХАҚ ТЎЛАНАДИ

Ўзбекистондаги барча колхоз ва совхозлар сингари бизнинг кишлоқ хўжалик артелимиз коллективи ҳам КПСС XXII съездини муносиб кутуби оlish учун ҳозирланмоқда.

Читил эканган 1250 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта, сийлоғга экилган маккажўхориноннинг ҳар гектаридан 500-600 центнердан кўпоя олиш мўлжалланмоқда. Ҳар бир сизгидан 1800 литрдан сут соғиб олинади, қишлоқ хўжалигида яроқли ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 29,6 центнердан гўшт етиштирилади. Йил охирида қолхонинг пул даромадлари 1 миллион 454 минг сўмга етати. Бир киши кунига тўланадиган асосий ҳақ икки сўмдан ортади.

Социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисида юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришилганлиги қўшимча ҳақ тўлаш имконини беради. Колхозда КПСС Марказий Комитети янароқ Плениум кўрсатмасига асосан қўшимча ҳақ тўлаш жорий қилинган. Плениум меҳнатга қўшимча

ҳақ тўлаш моддий манфаатдорлик принципини мустаҳкамлашнинг ва колхозларда меҳнат уюмдорлигини янада оширишнинг муҳим шарти деб кўрсатиб ўтди.

Маҳсулот етиштириш планлари ни ошириб бажарганлиги учун бригадалар ёки фермалар планни бажарганлиги учун, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари таънарини камайтирганлиги учун қўшимча ҳақ берилади.

Колхоз аъзоларининг умумий мажлиси юксак кўрсаткичларга эришган бригадаларнинг ва фермаларнинг ҳодимларига колхоз бўйича бутун хўжалик фаолиятида эришган натижалардан қатъи назар, қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилди. Қўшимча иш ҳақи колхозчилар ўртасида уларнинг асосий иш ҳақига нисбатан пропорционал тақсимланади. Бунда қўшимча иш ҳақининг миқдори колхозчиға тўланадиган асосий иш ҳақининг ярмисидан ортамажлиги керак.

Бутун йил мобайнида тегишли миқдорда меҳнат кунарини ишлаган колхозчиларгагина қўшимча иш ҳақи берилади.

ПАХТА ЮЗАСИДАН ҲИСОБЛАР

Пахта тайёрлаш планини органи билан бажарганлиги учун лалачилик бригадасининг аъзоларига

пандан ташқари маҳсулот баҳосини ярмигача ҳақ тўланади. Қўлачилик бригадасининг аъзоларига

Куйидаги ҳисол олинган тақдирда	Пандан ташқари топширилган пахта қимматига нисбатан тўланади (процент ҳисобида)
гектаридан 25 центнергача	30
» 25,1 центнердан 30 центнергача	35
» 30,1 центнердан 35 центнергача	40
» 35 центнердан юқори	50

Бундан ҳам юқори ҳисол етиштиришга муваффақ бўлган айрим бригадаларга бригадалар пахта олиш ҳисоли планни баҳосининг 3 процентигача бўлган миқдорда қўшимча ҳақ тўланади.

Гектаридан ҳосилдорлик 30 центнердан ортиқ мўлжалланган бригадаларнинг ҳаммаси планни бажарганлиги учун қўшимча ҳақ олади. Бундай бригадалар бизда 11 та. Бригадаларга меҳнат ва асосий маблағ сарфларини қисқартириш учун бевосита харажатлар юзасидан пахта етиштириш таннарини камайтиришдан тежаб қилинган маблағнинг 50 процентига қадар ҳақ тўланади.

Баҳринисо Нурматова бошлик учинчи бригада колхозчиларининг ана шундай қўшимча ҳақ олиши кутилмоқда. Бу бригадала 62 киши бор. 90 гектар майдонда гектаридан 37 центнердан — планда мўлжаллангандан 3,5 центнердан ортиқ ҳосил етиштирилган. Бригада пандан ташқари умумий миқдори 14 минг 400 сўмдан 315 центнер ҳосил (пахта сифатини ҳисобга олган ҳолда) топширади. Пахта ҳосилдорлиги жиҳатидан бу бригаданинг олган мажбурияти энг юқори. Пандан кўра олинганда барча пахтанинг қиммати 91 минг 451 сўм бўлади.

Бригада бир центнер пахта етиштириш таннарини 2,1 сўм камайтирди ва шу ҳисобдан 6993 сўм тежаб қолди.

Шунга кўра куйидаги миқдорда қўшимча ҳақ тўланади: пандан ташқари ҳосил олган учун пандан ташқари топширилган маҳсулот қимматининг 50 проценти миқдорда 7220 сўм, плани ба-

жарганлиги учун маҳсулот планни қимматининг 3 проценти миқдорида 2743 сўм, бевосита харажатлар бўйича пахта таннарини камайтирганлиги учун тежаб қилинган 50 процент миқдорда 3496 сўм берилади. Б. Нурматова бошлик бригадала моддий рағбатлантириш тарзида ҳаммаси бўлиб 13459 сўм маблағ олади. Бу — асосий иш ҳақиға тўланадиган ҳар бир сўмининг 45 тийинини ташкил етати.

Ҳар бир колхозчи қўшимча ҳақ тарзидада ўрта ҳисобда 217 сўм олади. Унинг йиллик иш ҳақини асосий иш ҳақи билан қўшганда 699 сўм бўлади. Шу бригаданинг тракторчиси А. Нирсодиқов бир йил мобайнида 799 сўм иш ҳақи олади, маблағнинг қўшимча иш ҳақи 360 сўм бўлади. Меҳнаткорнинг йиллик умумий иш ҳақи эса 1159 сўмга етати.

Маҳсулот етиштириш кўпайтирилганлиги учун, пандан ташқари маҳсулот олганлиги ва унинг таннарини камайтирилганлиги учун лалачилик бригадаларининг бошликларига колхозчилар оладиган ўртача қўшимча иш ҳақининг бир ярим баравари миқдорда қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилинди. Бинобарин бригадала бошлиги Баҳринисо Нурматова 325,5 сўм миқдорда қўшимча ҳақ олиши керак. Ҳосилдорлик даражасига, планининг бажарилишига, сарф қилинадиган маблағларнинг тежаб қилинишига қараб қўшимча ҳақ тўлаш бригадалар бўйича ҳар хил ҳисоб қилинади. Колхозимизнинг ўртача пахтачилар бригадаси бўйича қўшимча ҳақ тўлаш тартиби куйидагича бўлади:

Кўрсаткичлар	Б. Нурматова бошлик 3-бригада	Р. Мавлонов бошлик 1-бригада	М. Исоев бошлик 8-бригада
план	амалда	план	амалда
Экин майдони (гектар ҳисобида)	90	74	82
Гектар бошига ҳосилдорлик (центнер ҳисобида)	33,5	37	32,5
Яили ҳосил (центнер ҳисобида)	3015	3330	2595
Маҳсулот таннари (сўм ҳисобида)	91454	105894	2405
Пандан ташқари маҳсулот қиммати (сўм ҳисобида)	—	14440	—
Меҳнат ҳақиға кетадиган харажатлар (сўм ҳисобида)	31482	29908	24752
Моддий-маблағ сарфлари (сўм ҳисобида)	16357	15867	21332
Жами харажатлар (сўм ҳисобида)	47839	45775	46084
Центнер пахта таннари (сўм ҳисобида)	15,8	13,7	19,1
Қўшимча ҳақ ёзилади: пандан ташқари олинган маҳсулот учун (процент ҳисобида)	50	40	—
Сўммаси (сўм ҳисобида)	7220	5129	—
Пандан бажарганлиги учун (процент ҳисобида)	3	2	3
Таннари (сўм ҳисобида)	2743	1456	2389
Сўммаси (сўм ҳисобида)	50	50	—
Жами қўшимча иш ҳақи (сўм ҳисобида)	13459	8790	2389
Асосий иш ҳақининг бир сўмига тўғри келадиган қўшимча иш ҳақи	0,45	0,36	0,10
Ҳар бир ишловчиға ўрта ҳисобда тўғри келади:			
а) қўшимча иш ҳақи (сўм)	217	157	46
б) асосий иш ҳақи (сўм)	699	590	534

Юқоридаги ҳисоблардан кўриниб турибдики, пахтадан энг юқори ҳосил етиштиришга эришган Б. Нурматова бошлик бригада аъзолари қўшимча иш ҳақини ҳам кўп оладилар. Бундан ташқари, шу бригадала аъзоларига пандан ташқари топширилган пахта учун бериладиган шаллағ мубофиқ пандан ташқари қимматининг 50 проценти тўланади. Р. Мавлонов бошлик бригадала аъзоларига эса 40 процент тўланади. Пандан тенг миқдорда пахта топширадиган М. Исоев бошлик бригадала аъзолари планини бажарганликларини учунгина қўшимча ҳақ оладилар.

КПСС Программаси проектида баён қилинган «Яхши меҳнат қилгани учун, яхши натижаларга эришгани учун — кўпроқ ҳақ олади» деган принципи шу тариқа турмушга татбиқ қилинади.

Гектаридан олинган кўпоя центнер ҳисобида	Пандан бажарганлиги учун пандан ташқари олинган кўпоя қимматига нисбатан ҳақ тўлаш проценти	Гектаридан олинган ҳосилдорлик (центнер ҳисобида)	Пандан бажарганлиги учун кўпоя планни нархига нисбатан ҳақ тўлаш проценти
400 дан 500 гача	30	400	3
500,1 дан 600 гача	35	400,1 дан 500 гача	5
600,1 дан 700 гача	40	500,1 дан 600 гача	7
700,1 дан 800 гача	45	600 дан ортиқ	10
800,1 дан 1000 гача	50		

Донга экилган маккажўхори ҳосили маккажўхорининг сўта зўғатасини ҳисобга олган ҳолда кўпроқ донга айланитириб ҳисобланади, сийлоғга ўстирилган маккажўхори ҳосили эса, бостирилган сийлоқ миқдорига қараб белгиланади.

Маккажўхорини йиғиштириб

олишда яхши кўрсаткичга эришган кишиларга мукофот беришга қарор қилинди. Маккажўхорини меҳнатига асоси билан, шунингдек, от-улов ёрдамида йиғиштирилган маккажўхорлар нормани бажарган бўлсалар иш ҳақиға қўшимча 10-15 процент ҳақ тўланади.

ЧОРВАЧИЛИК ЮЗАСИДАН ҲИСОБЛАР

Колхоз чорвадорлари етти йилликнинг учинчи йилида муваффақиятли ишлаганлар, молларни кўпайтириш топшириги муваффақиятларига эришганлар, сут олинган бажарилиди. Сут соғиб олиш анча ортади.

Сут соғувчиларга сут соғиб олиш планини ортиги билан бажарганлиги учун пандан ташқари соғиб олинган сут қимматининг ярми миқдорда қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилинди. Сизгидан жуда кўп сут соғиб олган тақдирда планини ортиги билан бажарганлиги учун бутун маҳсулот планни қимматининг 3 проценти

миқдори қадар қўшимча ҳақ тўланади. Бевосита харажатлар юзасидан таннарини камайтирилганлиги учун сут етиштиришга кетадиган маблағлардан тежаб қилинган маблағнинг 50 процентигача бўлган миқдорда қўшимча ҳақ тўланади.

Сут соғиб олиш планини ортиги билан бажарганлиги учун қўшимча ҳақ молларнинг маҳсулотдорлигига қараб табақалаштирилган ҳолда тўланади.

Сут соғувчиларга ҳақ тўлашнинг қуйидаги шкаласи қабул қилинган:

Йил мобайнида битта сизгидан ўртача соғиб олинган сут	Пандан ташқари соғиб олинган сутнинг қимматига нисбатан бериладиган ҳақ (процент ҳисобида)
1500 литр гача	25
1500 дан 2000 литр гача	30
2000 дан 2500 »	35
2500 дан 3000 »	40
3000 дан 3500 »	45
3500 литрдан ортиқ	50

Хўжалик бўйича планлаштирилган ўртача нормадан ортиқ, яъни ҳар бир сизгидан 1688 литрдан ортиқ сут соғиб олиш юзасидан бериладиган топшириги бажарган сут соғувчиларга қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилинди.

Колхозимизнинг энг яхши сут соғувчиларига мана шу тариқа қўшимча ҳақ тўланади:

Сут соғувчи М. Миллер 14 та сизгидан соғиди. Пандан мувофиқ у ҳар бир сизгидан 1700 литрдан, йил бўйича эса 23800 литр соғиб олиши керак. Лекин сут соғувчи ҳар бир сизгидан 1900 литрдан жами эса 26600 литр сут соғиб олишга сўз берган. Бошқача қилиб айтганда пандан ташқари 2800 литр сут топширилади. Бунинг харажидан 308 сўм бўлади. Шкалага мувофиқ ана шу сўмдан сут соғувчи 30 процент ёки 92 сўм қўшимча ҳақ тақридан олади.

Сут соғувчи колхоз планнида кўзда тутилгандан анча кўп сут соғиб мажбуриятини олганлиги назарда тутиб, колхоз правлениси унга тағин 52 сўм яъни сутнинг планни қимматининг 2 проценти иш тўлаш мумкин деб топти. М. Миллер сут соғиб олиш планини тўла ва ошириб бажаргани учун ҳаммаси бўлиб 144 сўм олади.

Колхоз правлениси 3 сут соғувчи биритиб қўйилган сизгидан қарайдиган молбоқар-подчининг қўшимча иш ҳақи уларнинг ўртача иш ҳақи бараварида

ёки 117 сўм бўлиши керак деб қарор қабул қилди. Олти ойликчача бўлган бузоқларни ўстиратган бузоқбарларга, олти ойликдан ортиқ бўлган ва яйловда ўлатилаётган қора молларни боқатган молбоқар-подчинига биритилган бутун группаларда боқилаётган молларнинг пандан ташқари секинлиги натижасида қўйилган гўшт қимматининг 50 процентигача миқдорда қўшимча ҳақ тўлаш мўлжалланади.

Соғиларни боқатган қўлонларга қуйидагича қўшимча ҳақ тўлаш белгилаб қўйилган: 100 соғилдан қўзон олиш планини ортиги билан бажарганлиги ва уларни сутдан чиққунча сақлаб қолганлиги учун пандан ташқари олинган қўзлар қимматининг 50 проценти миқдорда; жун қирқиб олиш планини ортиги билан бажарганлиги учун — ортиқча қирқиб олинган жун қимматининг 50 проценти миқдорда; насл олиш планини бажарганлиги ва қўларнинг секинлигини таъминлаган ҳолда жун қирқиб олганлиги учун маҳсулот планни қимматининг хариз нархларидан 3 проценти миқдорда; гўшт ва жун таннарини камайтириш учун бевосита харажатлар бўйича тежаб қилинган маблағларнинг 50 процентига; 97 процентдан ортиқ қўларни сақлаб қолганлиги учун ортиқча саккадан қўй қимматининг 50 процентига миқдорда.

Қўшимча ҳақ қўлонлар бригадаси бўйича тўланади.

Колхозимизда 698 та ахта қўй ва қўқорчаларни ўлатиб боқадиган отари тажрибали қўлон Абдураши Арстанов бошлик қўлон бригадаси хизмат кўрсатади. Бундан чиққан қўларнинг тирин вази пландаги 45 килограмм ўрнига 50-53 килограмм бўлади. Бригада топширилган ташқари қўларнинг 48 центнер ёки 2880 сўмлик секинлигини таъминлади.

Колхоз правлениси пандан ташқари қўларнинг гўшт қимматининг 30 проценти миқдорда қўшимча иш ҳақи белгилади. Бу 576 сўм бўлади.

Бригаданинг ҳар бир аъзоси ўрта ҳисобда 288 сўм қўшимча ҳақ ва 733 сўм асосий иш ҳақи олади, бир йилда эса жами 1000 сўмга яқин пул олади. Шундай қилиб, асосий иш ҳақининг ҳар бир сўмига 40 тийиндан қўшимча ҳақ тўланади.

Чўққоқдорларга, паррандабоярларга ҳам ана шу принципа мувофиқ қўшимча ҳақ тўлаш белгилаган.

Колхоз фермалардаги сермеҳнат ишларини яқин икки-уч йил ичида механизациялаш ва қўл меҳнатини меҳанизациялашнинг рағбатлантирадиган қўшимча ҳақ жорий қилиниши мўлжалланади.

ПИЛЛАЧИЛИК ЮЗАСИДАН ҲИСОБЛАР

Пиллачиларга планини ортиги билан бажарганликларига учун бевосита харажатлар юзасидан таннарини камайтиришга учун қўшимча ҳақ тўланади.

Бундан ташқари ипак қўртларини боқилишнинг жадал усуллари қўлланган бригадала ва энеоларга ҳар қўрт қўрт уруғи учун 2 сўмдан тўлашга қарор қилинди.

Тутчилликда ишлаган колхозчиларга ҳам пиллачилик бригадала ва энеоларга тегишли қўшимча ҳақнинг 20 проценти миқдорда қўшимча ҳақ тўланади.

Пилла ҳосили жиҳатидан планини ошириб бажарганлиги учун қуйидаги шкалага мувофиқ табақалаштирилган ҳолда қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилинди:

Бир кўти қўрт уруғидан олинган ҳосил (килограмм ҳисобида)	Пандан ташқари топширилган пилланинг қимматига нисбатан (процент ҳисобида)
Баҳорги қўрт боқилиш	Такрор қўрт боқилиш
50 килогача	25 килогача
50 дан 60 килогача	25,1 дан 30 килогача
60кг. дан юқори	30 кг дан юқори
	30
	40
	50

Юқори ҳосили энеоларга ва бригадаларга планини бажарганликлари учун пилла планни қимматининг 3 процентигача бўлган миқдорда қўшимча ҳақ тўланади.

Колхознинг раҳбарлик состави — колхоз раиси, мутахассислар ва бошқа ходимларга ҳам қўшимча ҳақ тўланади.

Йил бошида колхозда ҳар тонна пахта, сут, ҳар центнер жун ва бошқа маҳсулотлар учун белгилаган пул расценкаларига қараб раҳбар ходимларга асосий иш ҳақи тўланади. Шунинг учун биз уларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таннарини камайтиришдан тежаб қилинган маблағлардан қўшимча ҳақ тўлашга, яъни қуйидаги ҳақ тўлашга қарор қилдик:

меҳнат харажатлари 10 процентдан зиёроқ камайтирилганда колхоз правленисининг раисига колхоз бўйича жами тежаб қилинган

тан маблағдан, агрономларга — экинларни парвариш қилишда тежабга эришгани учун, зоотехникларга чорвачиликда бўзладиган харажатларини тежаб қолгани учун йиллик асосий маошларининг 15 проценти миқдорда қўшимча ҳақ тўланади. Колхоз раҳбарларига қўшимча ҳақ тўланганда қўшимча ҳақ пандан ташқари етиштирилган маҳсулот учун тўланадиган ҳақини ҳам қўшганда уларнинг уйлук маошидан ортиб кетмаслиги керак.

Колхоз правленисининг бу йил қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилганлиги колхозчиларнинг рағбатини ошириб, юбдор. Бригада бошлиқлари, ферма муҳбирлари, олдин колхозчилар йиғилишида олинган мажбуриятларни янадай бажариш тўғрисида тақлифлар қилдилади.

Теримда алоҳида ибрат кўрсатган кишиларни рағбатлантириш учун тез-тез мукофот бериб тур-

лади. Мавсумда 4 тоннадан пахта териш нормасини бажарганда кейин терган пахтаси учун теримчиларга бир ярим баравар ортиқ ҳақ тўлашга қарор қилинди.

Пил мобайнида колхозчиларга уларга тўланадиган ҳақнинг 60 проценти миқдорда аванс бериб келинди. Пахта йиғим-терими даврида эса улар ҳар 10-15 кунда бутун иш ҳақларини тўла олиб турадилар.

Қўшимча ҳақ тўлашдан ташқари биз мукофот ҳам бериб тура-миз. Пахта йиғим-терими даврида илгирларни мукофотлаш учун 50 минг сўм ажратилди. Ҳозир пахта йиғим-теримида барча колхозчилар қатнашмоқдалар. Яқинда бўлиб ўтган умумий мажлисда сентябрь ойида йиллик планининг камидан 50 проценти миқдорда пахта теришга қарор қилинди. Давлатга жами 3950 тонна пахта топширилади. Партия XXII съезди шарафига коллективимизнинг олган мажбурияти ана шундай.

А. СУЛТОНОВ, правление раиси.

К. БОИСАНТОВ, партия ташкилотининг секретари.

М. САФЬЯНОВ, бош бухгалтер.

А. ГАМБУРГ, В. КОТИКОВА, экономистлар.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ. Қўмон районидagi Ленин номли колхоз комсомоллари КПСС XXII съезди очилган кунгача пахта тайёрлаш йиллик планини бажаргани, деган шир ташлаб, астойдил меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг ҳар бири кунига 140-150 килограммдан пахта термоқда. Иш жуда соз. Шунинг учун ҳам мана бу кишилар (чапдан ўнгга) Зубайдахон АЛИЕВА, Раънохон АКРАМОВА, Шарфахон РАХИМОВА ва Қурбоний ЭҲСОНОВАларнинг вақти чоғ.

ЧОРВАЧИЛИК НЕГА СУСТ РИВОЖЛАНМОҚДА

Қорақалпоғистон АССРда чорвачиликни муттаасси ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини тобора ошириш учун имкониятлар жуда катта. Бу ерда Қизилдар, Уст-юрт, Аспойтоғ, Қозонқетис, Қизилқалъа каби сербт масивлар, пичанзорлар, йилловлар бор.

Автоном республиканинг чорвадорлари ўз имкониятларини тўла қисолаб қилиб, етти йилликнинг учинчи йилида зиммаларига юксак мажбуриятлар олдилар. Ана шу мажбуриятга кўра бу йил 24 минг тонна гўшт, 80 минг тонна сут, 1200 тонна жун етиштирилиши, бунинг анча қисми давлатга сотилиши керак. Бу мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун аввало молларни урчибиб кўпайтириш, бузоқларни, қўзларни, чўча болаларини меҳр билан парвариш қилиб уларни тўла сақлаб қолдириш билан чорва моллар сонини кўпайтириш планини ҳамма турлар бўйича тўла бажариш талаб этилади. Аммо автоном республикада бу масалаларни яхши тартибда бажаришда, Молларни сунъий қочириб қилиш профессияси ҳисоб тўла жорий қилинган эмас. Қўшпа колхоз ва совхозларда урғоч моллар кўпир қолдирилмоқда. Бўғоз сизилар ҳам яхши боқилаётганлигидан кўпбал бола ташламоқда. Бунинг устига ёш молларнинг қўйлаб нобуд бўлишига йўл қўйилмоқда.

Ана шундай ишларни камчиликлар содир бўётганлигидан патна-сизда чорвачилик жуда секин ривожланмоқда, моллар сонини кўпайтириш плани бажарилмаётган. Қорамоллар сонини кўпайтириш плани 86 процент, шу жумладан сизилар сонини кўпайтириш плани 80 процент, қўйлар сонини кўпайтириш плани 89 процент бажарилиди, холос. Бевосит раёнда сизилар сонини кўпайтириш плани бор-йўғи 75 процент адо этилди. Қўнғирот ва Кейгил районларида ҳам аҳвол яхши эмас.

Мустахкам ем-хашак баэасига эга бўлмадсан турб чорвачиликни ривожлантириб ва унинг маҳсулдорлигини ошириб бўлмайди. Лекин қўшпа колхоз ва совхозларда бу оддий ҳақиқат эътиборга олинмапти. Бундай хўжаликларда ем-хашак жамғариш планлари бажарилмаётган. Давлат халқ таълимидан олди 24,5 процент байқилди. Кейгил ва Қўнғирот районларида йиллик планининг атиги 4-6 проценти миқдорда дағал хашак жамғарилади. Маккажўхори ва оққўрғон кўкювасидан сийлоқ бостириш айнаса кечитириб юбо, йилмоқда. Йиллик планда кўзда тутилган 492 минг тонна ўрнига

фақат 96 минг тонна сийлоқ бостирилди. Хўжайли ва Амударё районларида сийлоқ бостириш шу каттагача кучайтириб юборилган эмас.

